

Dátum: 2023. október 30.

KIKÖTŐK TÉLI ÜZEMELTETÉSE

Készítette: Vízi Biztonság ad-hoc Bizottság

1 Javaslatok hajósok részére

Az ősz vége a legtöbb hajós számára egyet jelent a hajó karbantartásának, téliesítésének időszakával. Amennyiben a téli felkészítést a szükséges idő ráfordításával, megfelelő gondossággal végezzük, számos olyan problémát megelőzhetünk, amelyek tavasszal komoly bosszúságot és nem kevés költséget okozhatnak.

Különös figyelmet kell fordítani a hajó téli felkészítésére abban az esetben, ha a szezonon kívüli időszakot vízen tölti. Ilyenkor ugyanis kevesebbet, vagy egyáltalán nem tudjuk ellenőrizni a hajót, ami viszont jobban kitett az időjárás viszontagságainak, mint a parton tárolva.

1.1 A hajó kikötése

1.1.1 KIKÖTŐKÖTELEK ÁLLAPOTÁNAK ELLENŐRZÉSE, SZÜKSÉG ESETÉN CSERÉJE

A kötelek szerkezetét a téli időszakban károsítja a benne maradt víz megfagyása, ezért célszerű a nem használt köteleket száraz, fagymentes helyen tárolni. Amennyiben a hajó vízen marad, mindenképpen javasolt a kikötőkötelek ellenőrzése, hogy nincs-e rajtuk rojtosodás, féslés, elvékonyodás, illetve szakadás gyanúja. Fontos, hogy amennyiben ilyen találunk, az érintett köteleket cseréljük le, mielőtt hosszabb időre magára hagynánk a hajót.

Kikötőkötélként kizárólag erre a célra gyártott köteleket használjunk, használt shott vagy fall köteleket ne, mert ezeket nem ilyen típusú igénybevételre tervezik, így van esély rá, hogy egy viharok nem fognak tudni ellenállni. Fontos továbbá, hogy a kötél átmérője, terhelhetősége feleljen meg az adott hajó méretéből adódóan várható terhelésnek.

1.1.2 KÖTÉLRUGÓK, GUMICSONTOK HASZNÁLATA

A kötélrugók, gumicsontok feladata, hogy csillapítsák, csökkentsék a hajótest rángatását, ezáltal a kikötőkötelekre, de még inkább a veretekre, kikötőbikákra ható erőket. A kikötők üzemeltetői előírhatják a használatukat, de a jelentős anyagi károk megelőzése érdekében, ettől függetlenül is erősen ajánlott. Beruházási igényük elhanyagolható azokhoz a költségekhez képest, amelyek a hiányuk okozhat. Jelentőségük megsokszorozódik kevésbé védett kikötők, kikötőhelyek esetén.

1.2 Ponyvázás

A hajóponyva segít megelőzni az időjárás káros hatásait, illetve segít tisztán tartani a fedélzetet a hosszú téli időszakban. A ponyvázás ugyanakkor nem veszélytelen művelet, sem vízen, sem pedig a szárazföldön. Mindkét esetben fontos, hogy a baleset- és munkavédelmi előírásokat, jó gyakorlatokat betartsuk. Vízen történő ponyvázás esetén – különösen késő őszi, hideg időben – mindenképpen ajánlott a mentőmellény használata.

1.3 Motor téliesítése

A hajómotorok szakszerű téliesítése, konzerválása rendkívül fontos a károk elkerülése, a szerkezeti részek korróziójának megelőzése és a hosszú élettartam biztosítása érdekében.

Az elvégzendő feladatok nagymértékben függnek a motor típusától (kül- vagy belmotor, két- vagy négyütemű), de minden esetben biztosítani kell a motor víztelenítését, a szükséges olaj- és szűrőcserét, valamint a megfelelő konzerválást.

Rendkívül fontos, hogy a téliesítésnél a vízbe bekerülő fagyálló folyadék környezetkímélő legyen. Ne használjunk mérgező etilenglikolt, csak propilenglikolt, ami kevésbé toxikus a vízi szervezetekre.

1.4 Víztelenítés, fagyásmentesítés

A víztelenítésre nem csak a motor esetében kell figyelmet fordítani. Jelentős károkat okozhat, ha elmarad a hajó édesvíz rendszerének fagyásmentesítése, vagy egyéb helyeken víz marad a hajóban. Nagyon fontos, hogy minden vizet le kell engedni, illetve ügyelni kell arra is, hogy a csaptelepekben, illetve egyéb szerelvényekben se maradjon víz. Ellenkező esetben a fagyás miatti tágulás repedést, törést okozhat. A csövekben esetlegesen megmaradt vizet kompresszorral célszerű kifűjni. A wc fagyásmentesítéséről se feledkezzünk meg.

1.5 Akkumulátorok töltése, kezelése, elektronikai berendezések védelme

A hajóban lévő akkumulátorokat – amikor azokat huzamosabb ideig nem használjuk – célszerű kiszerezni és fagymentes helyen tárolni. A pólusok tisztítása drótkefével történhet, majd érdemes a felületet zsírral, vagy más hasonló anyaggal bevonni. A tárolást teljesen feltöltött állapotban kezdjük meg, majd javasolt az akkumulátorokat havonta ismételtelen feltölteni. Amennyiben elkerülhetetlen, hogy az akkumulátor a hajóban maradjon, a töltéséről, illetve időszakos ellenőrzéséről gondoskodni kell.

A kivehető elektronikai berendezéseket – pl. navigáció, radar, rádió, kényelmi/szórakoztató elektronika egyes elemei – szintén célszerű száraz, fagymentes helyen tárolni a téli időszakban. A hajóban maradó berendezések, vezetékek, különösen a csatlakozók nedvességtől való védelmét biztosítani kell, emellett ezek gyártói előírásait is érdemes ellenőrizni, mert egyes eszközök fagypontra alatt tönkremehetnek.

2 Kikötőknek

Tekintettel arra, hogy a Balaton körül a téli időszakban sem áll meg az élet, egyre többen töltik szabadidejüket szezonon kívül is itt, a kikötők üzemeltetőinek is célszerű felkészülniük a téli időjárásra. Több kikötő kínál a hajótulajdonosok számára vízi tárolási lehetőséget, illetve nyújt lehetőséget arra, hogy bérlők a téli időszakban is látogassák hajóikat. Emellett bizonyos területek a közforgalom számára is nyitottak, ami további felelősséget és feladatot ró az üzemeltetőkre a tél folyamán.

2.1 Biztonsági és egészségvédelmi jelzések

A kikötő üzemeltetőinek célszerű időszakosan ellenőrizni, hogy a kikötő területén minden szükséges helyen megtalálhatók a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről szóló 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet szerinti jelölések.

2.1.1 TILTÓ JELEK KÖZÜL FONTOS LEHET

Illetékteleneknek belépni tilos

2.1.2 FIGYELMEZTETŐ JELEK KÖZÜL FONTOS LEHET

Elcsúszás veszélye

Botlásveszély

Zuhanásveszély

Munkagép közlekedés

2.1.3 RENDELKEZŐ JELEK KÖZÜL FONTOS LEHET (KÜLÖNÖSEN A DARUZÁSI TERÜLETEN)

Fejvédő használata kötelező

2.2 Hajózási munkák biztonsági szabályzata

Szintén javasolt áttekinteni, hogy a kikötő területe minden szempontból megfelel-e a 17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet 4. számú mellékletében szereplő hajózási munkák biztonsági szabályzatában foglaltaknak. Noha a szóban forgó szabályzat a belvízi sport- és kedvtelési célú kishajókra nem terjed ki, ugyanakkor kiterjed a pontonokra és bejáróhidakra.

2.3 Csúszásmentesítés

A megfelelő csúszásmentesítés életet menthet, de legalábbis súlyos sérüléseket előzhet meg. Azon területeken, amelyek a téli időszakban is használhatók, akár a közforgalom számára is nyitottak, gondoskodni kell a környezetbarát csúszásmentesítésről. A fokozott kockázatú területekre kereskedelmi forgalomban kapható csúszásgátló szalagok is léteznek, amelyeket gyártóik kifejezetten ajánlanak vizes felületekre, kikötőkbe, stégekbe.

2.4 Milyen elektromos szerelvényeket, vezetéket szabad, célszerű használni

Kikötőhelyeken, pontonokon olyan elektromos vezetékeket és szerelvényeket szabad használni, amelyek megfelelnek a szabványoknak, illetve gyártói előírásai alapján is alkalmasak ilyen környezetben történő ipari felhasználásra.

A hajózási munkák biztonsági szabályzata alapján azokon a pontonokon, ahol villamos berendezés működik - védőföldelést kell alkalmazni.

2.5 **Teendők hajótűz esetén**

Más tüzekhez hasonlóan hajótűz esetén is a legfontosabb a higgadt viselkedés. Kezdődő tűz esetén általában még megelőzhető a nagyobb baj, ha megfelelően járunk el.

1. Kérjünk segítséget: Tüzet vagy annak veszélyét észelve haladéktalanul jelezni kell azt a 105-ös vagy 112-es telefonszámon! (Mi történt? Hol történt? Van-e életveszély? A hívó telefonszáma?)
2. Figyelmeztetni kell a tűz által veszélyeztetett embereket, a közelben tartózkodókat. Felmerülhet annak a kérdése is, hogy van-e az égő hajón ember.
3. Kíséreljük-e meg a hajótűz eloltását? Ez elsősorban a tűz nagyságától, hozzáférhetőségétől és attól függ, hogy van-e rendelkezésre álló, megfelelő oltóanyag. Fő szabályként megfogalmazható, hogy csak kezdődő tüzek oltását szabad önállóan megkezdeni. Amennyiben a tűz már kiterjedt, az oltást ne kíséreljük meg.
4. A tűz más hajókra történő áttérjedésének megakadályozása, a szél alatti hajóval kezdve.

Fontos!

- *Vízzel nem szabad elektromos tüzet oltani, csak áramtalanítás után.*
- *A tüzet szélirányban kell oltani.*
- *Ha több tűzoltó készülék áll rendelkezésre, és van segítség, célszerű ezeket egyszerre használni, és nem egymás után.*
- *Égő folyadékoknál ügyelni kell arra, hogy a folyadék az oltás hatására kifröccsenhet és a tűz tovább terjedhet.*